

УДК 341.17

Ліна Олександрівна ФОМІНА,

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри міжнародного і європейського права

юридичного факультету

Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ В ЄС

У сучасному цифровому світі питання захисту персональних даних відіграє важливу роль. З огляду на це забезпечення інформаційної безпеки в межах міжнародних міжурядових організацій (далі – ММУО) є однією з невід’ємних умов їх ефективного функціонування. Обробка персональної інформації, що перебуває в розпорядженні ММУО вимагає застосування найвищих стандартів захисту даних, не є виключенням і Європейський Союз (далі – ЄС).

Так, у межах ЄС було створено низку спеціалізованих агентств / органів, наділених компетенцією у цій сфері. Діяльність цих органів регламентується, зокрема, Регламентом 45/2001, у положеннях якого передбачено заснування посади Спеціаліста із захисту даних у межах кожної установи та органу Спільноти. На Спеціаліста покладено завдання забезпечувати неприпустимість негативного впливу процедуру обробки даних на права та свободи суб’єктів даних. Крім того, Спеціаліст із захисту даних інформує контролерів та суб’єктів даних щодо їхніх прав та обов’язків; надає відповіді на запити від Європейського інспектора із захисту даних; здійснює ведення реєстру процедур обробки даних, що проводяться контролером тощо.

Регламентом 45/2001 також передбачено можливість проведення попередньої перевірки у тих випадках, коли процедури обробки за своєю природою, обсягом та цілями можуть спричинити певні ризики для прав і свобод суб’єктів даних. Така перевірка здійснюється Європейським інспектором із захисту даних, який є незалежним контрольним органом, на підставі повідомлення, направленою відповідальною особою із захисту даних. Європейський інспектор із захисту даних має надати свою думку протягом двох місяців з моменту отримання відповідного повідомлення. Означений період може бути подовжено у випадку необхідності отримання додаткової інформації. Якщо думка не надається до кінця двомісячного періоду, або не повідомляється про подовження періоду, вона вважається схвальною [1].

Європейський інспектор із захисту даних також відповідає за забезпечення того, щоб фундаментальні права та свободи фізичних осіб, зокрема їхнє право на приватність, забезпечувалося установами й органами Спільноти; моніторинг та забезпечення реалізації положень Регламенту 45/2001 та інших актів Спільноти, що стосуються захисту

фундаментальних прав та свобод фізичних осіб щодо обробки персональних даних установами або органами Спільноти, та надання необхідних рекомендацій установам й органам Спільноти та суб'єктам даних в означеній сфері.

У рамках інституційної структури ЄС з метою забезпечення здійснення положень Регламенту 2016/679 також передбачено заснування Європейської ради із захисту даних (далі – Рада) у якості органу Союзу, який має правосуб'єктність. До складу Ради, яка очолюється Головою, входить по одному голові наглядового органу кожної держави-члена та Європейський інспектор із захисту даних або їхні відповідні представники. Рада забезпечує послідовне застосування Регламенту 2016/679 шляхом здійснення моніторингу і забезпечення його правильного застосування; консультування Комісії з будь-якого питання, пов'язаного із захистом персональних даних у Союзі; консультування Комісії щодо формату і процедур для обміну інформацією між контролерами, операторами та наглядовими органами щодо зобов'язальних корпоративних правил; заохочення співпраці та ефективного двостороннього і багатостороннього обміну інформацією та кращою практикою між наглядовими органами; сприяння спільним навчальним програмам і забезпечення можливості обміну персоналом між наглядовими органами та, за необхідності, з наглядовими органами третіх країн або з міжнародними організаціями; сприяння обміну знаннями та документацією щодо законодавства із захисту даних і практикою з органами нагляду за захистом даних у всьому світі; ведення загальнодоступного електронного реєстру рішень, ухвалених наглядовими органами та судами щодо.

За результатами діяльності Рада складає річний звіт, що містить перегляд практичного застосування настанов, рекомендацій і прикладів кращої практики щодо захисту фізичних осіб у зв'язку з опрацюванням в Союзі та, у відповідних випадках, у третіх державах і міжнародних організаціях. Звіт оприлюднюється та передається до Європейського Парламенту, Ради та Комісії.

У межах ЄС також було засновано Агентство Європейського Союзу з питань мережевої та інформаційної безпеки (далі – ENISA, Агенство). До структури Агентства входить Правління, Виконавчий директор і персонал, а також Постійна група зацікавлених сторін. Основне завдання Агентства полягає у забезпеченні високого рівня мережевої й інформаційної безпеки в Союзі [2]. Крім цього, Агентство розробляє і підтримує високий рівень експертних знань; сприяє установам, органам і відомствам Союзу щодо розробки політики в галузі мережевої та інформаційної безпеки; сприяє установам, органам і відомствам Союзу та держав-членів у здійсненні політики, необхідної для задоволення правових і нормативних вимог в галузі мережевої та інформаційної безпеки; використовує свій досвід для стимулювання широкого співробітництва між суб'єктами державного і приватного секторів тощо.

Таким чином, виходячи з вищезначеного доходимо висновку, що в межах ЄС створено низку органів, діяльність яких спрямована на забезпечення високих стандартів забезпечення інформаційної безпеки.

Список використаних джерел

1. Regulation (EU) No 45/2001 of the European Parliament and of the Council of 18 December 2000 on the protection of individuals with regard to the processing of personal data by the Community institutions and bodies and on the free movement of such data. URL: <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/0177e751-7cb7-404b-98d8-79a564ddc629/language-en>.

2. Regulation (EU) No 526/2013 of the European Parliament and of the Council of 21 May 2013 concerning the European Union Agency for Network and Information Security (ENISA) and repealing Regulation (EC) No 460/2004. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32013R0526>.

Одержано 02.11.2018

УДК 341

Максим Сергійович ХАВРАТ,

*аспірант кафедри міжнародного і європейського права
юридичного факультету*

Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ЗАХИСТУ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ ЄВРОПОЛОМ

Необхідність забезпечення належного рівня захисту персональних даних відіграє важливу роль у сучасному цифровому світі. Інформація все частіше обробляється з використанням автоматизованих систем, що, у свою чергу, може мати наслідком можливість стороннього незаконного втручання до таких систем з метою заволодіння персональними даними, їх зміни або пошкодження. Збір та обробка даних є невід'ємними складовими діяльності більшості міжнародних органів та організацій, не є виключенням і Європейське поліцейське відомство (далі – Європол).

Діяльність Європолу, який функціонує з метою підтримання та зміцнення дій компетентних органів держав-членів та їх співпраці у запобіганні та протидії серйозним злочинам, тероризму та іншим формам злочинності, що зачіпають загальний інтерес, безпосередньо пов'язана з опрацюванням персональної інформації. З цією метою в межах Європолу було створено інформаційну систему (далі – ІСЄ), яка представляє собою центральну базу даних для обміну розвідувальними даними та інформацією між державами-членами. ІСЄ містить інформацію про серйозні міжнародні злочини, підозрюваних і засуджених, злочинні структури та злочини і засоби, що використовуються для їх скоєння. ІСЄ може використовуватися для надання доступу до даних, що стосуються осіб, які є підозрюваними або яких було засуджено за скоєння кримінального правопорушення, що відноситься до компетенції Європолу; або осіб, факти щодо яких